

a tuskés burok is kell, mert ez, s rajta a köldök könnyen utba igazithat bennünket.

A husos és csonthéjas gyümölcsöknél inkább a külső husos rész szokott egymással összeforradni, pl. egy ikermeggynél, Lippán, mely ellaposodott kocsánon csüngött, de némelykor a két csonthéj is összenő, pl. a som-ikernél, egész hosszában egymással. Az egyik csak kevésbé volt kisebb a másiknál.

A gyümölcsök ikerképződésével nem igen jár a magtalanlás együtt. A pete rendszeren termékenyül, az ikergyümölcs csirázó magvakat érlel.

A „Botan. Jahresbericht“ 1876. évf. 627. lapján említi, hogy egy diófán az ikrek évről-évre ismétlődtek.

A magvakból iker szintén képződhetik, kivált ha azok szorosán egymás mellett fejlődnek, mint a mogyorónál, midőn az kivételesen kétfajú. Ennél csak a maghéj forradt össze. Ikermagvat a *Vicia hirtana* (borzas kaszanyügnél) is láttam Arbe szigetén, mely egy csőrös bogár (ormányos) szurása következtében forradt össze.

Nyilatkozatok az állami erdővásárlást tárgyazó 1884. évi XXVI. törvényczikkről. *)

E lapok megelőző füzetében szó szerint közöltük volt azt a fontos erdőügyi törvényt, melyet a múlt országgyűlés az eladás alá kerülő állami erdő részletek faállományáért befolyó pénzek hova fordításáról alkotott. Adott ígéretünkhöz képest alkalmat veszünk most azon fontos nyilatkozatok megismertetésére is, melyek e törvényre vonatkozólag egyfelől a nagyobb napilapokban, s másfelől az országgyűlés képviselő házában tétettek.

*) Szentelést nyert 1884. évi június 5-én. Kihirdettetett az „Országos Törvénytár“-ban 1884. évi június 18-án.

I. A lapok nyilatkozatai. *)

„Pesti Napló“. A közgazdasági minster a képviselőház tegnap-i ülésében az eladott állami erdők faállományáért befolyó pénzek felhasználásáról szóló törvényjavaslatot terjesztett elő, mely az ország erdőségeinek fentartása és szaporítása tekintetében régen érzett szükségét igyekszik kielégíteni.

Magyarország erdőségeit az utóbbi pár évtized alatt nagy mértékben pusztították. A Tisza, Maros, Vág, Garam és Ipoly vizeinek mentén lévő kopár hegyoldalak, a nógrádmegyei vízmosások s a vasutak vágányaira is elszomorítóan hajló és már legtöbb helyt természetlenné lett hegyoldalak sürgősen kívánják az erdősítést, hogy azokat, ha a jelennek már nem is, de a jövőnek megmentseék.

A kormány e törvényjavaslat értelmében a telepítésre vagy más közgazdasági okokból törvényhozási engedéllyel eladott erdők faállományáért befolyó pénzzel ismét oly erdőket szándékozik vásárolni, melyeknek fentartása ugy jelenlegi állapotuk, mint eddigi birtokosaik részéről nem tekinthető biztosítottnak, és ezt igen helyesen is teszi, mert kétségtelen, hogy a Tisza- és más folyó-szabályozásokra kiadott milliók sikerének legbiztosabb alapját a hegységi erdők fentartása s az ott lévő és az esőviznek rohamos lefolyást engedő fátlan hegyoldalak beerdősítése képezi.

Jól tudjuk, hogy igen kevés oly erdeje van az államnak, melyet a kormány idegen kezekre bocsáthatna a nélkül, hogy az erdőtervényt, mely hatásának eredményében napról-napra üdvösebbnek bizonyul, meg ne sértené s azért világosan áll előttünk, hogy legfeljebb 5 vagy 600.000 frtra tehető azon erdők fájának értéke, melyet a kérdésben forgó törvényjavaslat útján a kormány ismét erdővásárlásra szándékozik fordítani. Ez bizony igen csekély összeg azon óriási vagyoneledáshoz képest, melyet a pénzügyminister teljesít, de ezzel is meg lehet az országnak néhány ezer hold erdőt menteni s ezzel is lehet, habár nem oly mértékben, a mint ez tekintettel az ország erdőségeinek állapotára, szükséges volna, hasznos szolgálatot a jövőnek tenni.

Az erdőgazdaság, természeténél fogva, nem képezheti a kisbirtokosok gazdálkodásának tárgyát, mert az kellő czélszerűséggel csak ott kezelhető, hol megfelelő nagy erdőtestekben van csoportosulva. Elismerték ezt Francia- és Németországban is, mely államok már évek óta milliókat vesznek fel költségvetéseikbe azon czélból, hogy a magánkézen lévő erdőket az állam számára megvásárolják. Helyesebben tenné azért a magyar kormány is, ha nem csak az említett szerény összeget használná e fontos célra, hanem ha az államerdők jövedelméből, mely, a mint ezt a zárszámadások igazolják,

*) Lásd a „Pesti Napló“ és „Nemzet“ 1884. május 9-iki esti kiadását, az „Egyetértés“ 1884. május 10-iki számát és a „Pester Lloyd“ 1884. május 9-iki reggeli kiadását.

a földmivelési minister kezelése alatt folytonosan emelkedik, tetemesen nagyobb összeget s évenként legalább 4—500.000 forintot fordítana erdővásárlásokra, a mely, az ország érdekeit tekintve, a legcélszerűbb beruházás lehetne.

Tagadhatatlanul hasznos intézkedést foglal magában e törvényjavaslat; óhajtanók azonban, hogy a képviselőház használná fel a jó alkalmat arra, hogy e kérdést oly teljes mértékben oldja meg, a mint ezt az ország érdeke kívánja s hogy e nagyfontosságú ügyet állandó figyelemmel kísérje.

„Nemzet“. Az a három szakaszból álló törvényjavaslat, melyet Széchenyi Pál gr. földmivelési minister az urbéri rendezés következtében vagy törvényhozási engelylyel eladott állami erdők fakészleteért befolyó pénzek felhasználásáról a képviselőház elé terjesztett, örömmel és megnyugvással tölthet el mindenkit, a ki hazánkban az erdők jövőjét szíven viseli.

Nem kevesebb van e rövid javaslatban kimondva, mint az a nagyfontosságú elv, hogy Magyarországon az államnak a kezében levő erdőket nem csak sértetlenül fentartani, hanem a rendelkezésre álló eszközökkel szaporítani is kell. Ez pedig az erdőügyi politikának kétségségkívül sarkpontját képezi, mert a hol az állam, mint erdőbirtokos, saját erdőbirtokának conserválását tartja első sorban szem előtt, ott, mint legfőbb felügyeletet gyakorló hatalom, a más kezekben lévő erdők sorsára is kétségtelenül a legjótékonyabb befolyást gyakorolja.

A törvényhozás és a földmivelési ministerium 1879. óta, midőn a kivétel nélkül kitünőnek elismert erdőtörvény megalkottatott, különben is sokat tett az erdőgazdaság fejlesztésére, az erdőfentartás egyik leghatásosabb eszközét azonban csak most, e törvényjavaslatban teremti meg.

Rendészeti intézkedésekkel, minők az erdőtörvényekben foglaltatnak, sokat lehet tenni az erdőügyi viszonyok egészséges alakulásának biztosítására, de kétségségkívül nem mindent. Mert Közép-Európában képzelní sem lehet országot, még a természeti viszonyok tekintetében legkedvezőbb helyzetben levőt sem véve ki, melyben az erdők kiterjedése, felosztása és használata normalis lett volna akkor, midőn az állam az erdőfentartásról törvény útján gondoskodni szükségesnek tartotta. Ellenkezőleg az erdőügyi törvények mindenütt csak akkor keletkeztek, midőn az erdők oktanlan pusztításából származó bajok már erősen érezhetőkké váltak! És ép ezért hiu remény volna bármely állam részéről is azt hinni, hogy ez erdőtörvényekben foglalt intézkedések, bármily tökéletesek is azok, elégségesek legyenek arra, hogy a földmivelésnek mindazon bajait, melyek a fatenyészet visszaszorításából, az erdők oktanlan pusztításából származnak, gyökeresen orvosolni lehessen.

Jól kezelve, szigoruan végrehajtva egy jó erdőtörvény határozatait, biztosítani lehet ugyan nagyjában a meglevő erdőállomány fen-

tartását, de helyrehozni azokat a hibákat, a melyek a multban elkövették s a melyek többé-kevésbé megbontották azt az egyensúlyt, melynek egészséges viszonyok között az erdőgazdaság és mezőgazdaság között fenn kell állani, csupán rendészeti intézkedésekkel soha sem lehet. Visszaállítani az erdőt azokra a meredek hegyoldalakra, vízmosásos területekre, elmocsárosodásnak indult mélyedésekre, melyekről az utolsó gyökér is kiirtatott volt már, midőn az erdőtörvény életbe lépett, avagy csak megakadályozni is annak a sok kisebb, rosszul kezelt erdőnek a romlását, mely elszegényedett magánbirtokosok, községek és közbirtokosságok kezében vannak, a legszigorubb kényszer sem képes, s az államnak, ha célzott akar élni, oly eszközökről kell gondoskodni, melyekkel közvetlenül is befolyhat a kedvezőtlen viszonyok megváltoztatására.

Milyenek legyenek ezek az eszközök, e felett sokat törték már nemzetgazdászok és kormány-emberek a fejüket, jobb és célravezetőbb módot azonban még senki sem volt képes kitalálni, annál, a mit a földmívelési minister ezen egyszerű törvényjavaslatában tervez.

Gondozza az állam jól saját erdeit, nyújtson másoknak is módot arra, alkalmazzon kényszert a hol szükséges, de ha a sikert nem látja biztosítottnak, vegyen meg maga lassanként minden olyan területet és rosszul kezelt erdőt, melyet a tulajdonos fentartani, gondosan kezelni nem képes: ez az az elv, melynek következetes keresztülvitelétől a földmívelési viszonyok javulását várunk kell, különösen hazánkban, hol a multnak annyi tévedése s annyi hibája maradt a jelen korra vissza, s hol a további mulasztásból annyi baja származhatik nem csak az erdőgazdaságnak, hanem a mezőgazdaságnak is.

Olyan országban, mint a milyen hazánk, hol a mezőgazdaságilag művelt területek felett legtöbbször meredek hegyoldalak foglalnak helyet s pusztulással fenyegethetik a legjobb szántót és rétet is, ha maguk pusztulásnak indulnak; hol a lassu folyásu nagy vizeket szűk völgyek rohanó árja s szilaj patakok kavicsot, görgeteget hordó vize táplálja; hol termékeny völgyekből sásos mocsár válhatik s az eke elől szél kaphatja el a különben termékeny homokot, mihelyt eltávolítatik az elemek káros hatását mérséklő erdő, ott az államnak nem szabad visszariadni az erélyes cselekvéstől, s ha kell, áldozatok árán is oda kell hatni, hogy a fatenyészet mindenütt fentartassék, a hol azt a természeti és gazdasági viszonyok szükségesnek mutatják.

Gróf Széchenyi földmívelési minister, ugy látszik ezt az álláspontot foglalta el, midőn törvényjavaslatát beterjesztette s ezért elismeréssel viseltethetnek iránta nem csak azok, a kik az erdőgazdaság fejlődését óhajtják, de az ország mezőgazdái is, a kiknek bizonyára szintén javára válik minden hold uj erdő, melyet a kormány a leendő törvény felhatalmazása alapján telepít vagy jó karba hoz.

Általában e törvényjavaslatban a legtermékenyebb és leghasz-

nosabb állami beruházásoknak van megvetve az alapja, s ha pénzügyi viszonyainkat nem kellene mindig tekintetbe venni, élénken kellene sajnálnunk, hogy az eszközök, melyeket a kormány e javaslat szerint erdővásárlásra fordíthat, oly szerényen vannak kiszabva benne.

Azok a pénzek, melyek az állami erdők fakészletéből urbéri rendezések, telepítési célra történt eladások s más ilyen alkalmakkal befolyni fognak, mindenesetre szerény összegek lesznek, már csak azért is, mert, mint ép e törvényjavaslatból következtetni lehet, a kormány csak a kikerülhetlen szükségnek hódolva, fog engedélyt adni újabb erdő eladásokra. Legfeljebb egy-két százezer forint fog e czímen befolyni, ennyinél pedig hosszabb ideig jóval több is elkelne arra a célra, melyet a földmívelési minister elérni akar.

Kedzetnek azonban ez is elég s miután nem lehetünk abban a szerencsés helyzetben, mint például a poroszok, kik minden budget tárgyalásnál milliókat szavaznak meg erdővásárlásra, meg kell elégednünk a szerény eszközökkel is. Idővel talán nagyobb áldozatokra is hajlandó lesz a törvényhozás, mert, a mit itt szintén figyelembe kell venni, az erdővásárlás tisztán pénzügyi szempontból is előnyös az államra nézve. Világosan bizonyítják ezt a zárszámadások, melyek határozottan arról tanuskodnak, hogy az államerdők minden évben tekintélyes tiszta jövedelemmel járulnak hozzá államháztartásunk kiadásainak fedezéséhez. S e tiszta jövedelem az erdőállomány nagyobbodásával kétségkívül növekednék, úgy hogy az államra nézve épen nem volna nagy áldozat, ha a törvényjavaslatban említett rendkívüli bevételeken kívül az évi rendes tiszta jövedelemből is a kormány rendelkezésére bocsátana legalább egy részt. Az elérni óhajtott culturalis cél, melyről fenebb szólottunk, hamarább el lenne érve, s idővel a befektetett tőke kamatai is visszakerülnének.

Nem is tartjuk lehetetlennek, hogy később, ha általános pénzügyi viszonyok megengedik, ily nagyobb mérvű befektetésekre is hajlandó lesz a törvényhozás. Egyelőre azonban a törvényjavaslatban tervezett kezdeményezést is örömmel üdvözölhetjük. A jó eredmény, nem kétkedünk, így sem marad el, hisz a földmívelési ministerium irányadó férfiai többször megmutatták már, hogy szerény eszközökkel is sok jót tudnak alkotni.

Az országos erdei alap, mely más irányban, hasonló célra szolgál, alig néhány éve alkottatott meg, jövedelme nem haladja meg a 20—30 ezer forintot s ime már is egy jól berendezett iskolát lehetett belőle Királyhalmán felállítani. Ehhez képest az erdőeladásból befolyó pénzek tekintélyes összeget fognak képezni; használja fel azokat a földmívelési minister oly jól, mint az erdei alap jövedelmét s akkor nem kétkedünk, az egész ország hálásan ismeri el, hogy kezdeményezése a szerény eszközök daczára is, hasznára vált földmívelésünknek.

„Egyetértés“. Ritkán került a törvényhozás elé rövidebb s mégis messzebb nyúló és jelentősebb törvényjavaslat, mint az, a mely jelenleg a pénzügyi bizottság előtt áll; mindössze három szakaszt foglal magában s a rendezés következtében vagy eladott állami erdők faállományáért befolyó pénzek felhasználásáról szól.

Czélzata e javaslatnak az, hogy a más gazdasági ág alá vett, eredetileg erdőtalaj helyébe új erdőtalaj, illetőleg erdő létesíttessék vásárlás útján is, oly helyeken, a melyek erdőnevelésre valók vagy ilyenekké alakíthatók. Az alap kikerülne azon faállomány árából, a mely rendezés vagy birtokeladás folytán letarolás alá kerül.

Tekintve Magyarország erdészeti viszonyait, melyek nemcsak hogy nem virágzó, hanem egyáltalában hanyatlottak, tekintve ez állapotnak mindenképpen súlyos következményeit, melyek egyfelől bizonyos fanemekre nézve már a behozatalt teszik szükségessé, másfelől az árvizek alakulására rossz hatással vannak, s tekintve végre a letarolt hegyoldalakon mindenütt jelentkező talajszuszamlásokat, a kopár sziklák felszínre való vergődését, nagy ideje, hogy a baj orvoslásáról gondoskodjunk.

Ha már nem követhetjük Franciaország s más államok példáját, melyek az okszerű erdészet, de az árvízvédelem érdekében is az erdők felújítására évenként milliókra rugó összegeket vesznek fel az állami költségvetés rendes rovataiba, gondoskodnunk mégis kell a lehetőség határai között, melyek jelenlegi viszonyaink között, egy alapjában elhibázott államháztartás mellett — fájdalom! a legszűkebbre vannak vonva.

Igaz ugyan, hogy erdőtörvényünk értelmében a föltétlenül erdőnek való talajon erdőnek kellene állania, de tagadhatatlan az is, hogy ennek általános keresztülvitele a kisbirtokosság és közbirtokosság elszegényedésére való tekintetből, a hiu ábrándok közé tartozik s éppen ezért, ha valahol és valamiben, éppen itt illeti meg az államt a kezdeményezés. Ebből a szempontból véve a törvényjavaslatot, czélzata helyes, noha meg kell jegyeznünk, hogy a baj nagyságához képest csak homoeopatikusan adag.

De már az ellen határozottan tiltakozunk, hogy ez a czélzat másnemű czélzatokkal összebonyolítassék, amugy is csekély mértéke a minimumra leszállíttassék. Már pedig ez elkerülhetetlen, ha a törvényjavaslat első szakaszában célba vett rendelkezés elfogadtatik, melynek értelmében az erdősítésre szánt, ugyis csekély alpból a kincstár helyi érdekű vasutai is építtessenek, még pedig akként, hogy az erdősítési alpból vett összegek nem kölcsönképen, hanem mint befektetések szerepeljenek. A közigazgatási bizottságban Matlekovics Sándor államtitkár benyújtott egy módosítványt, melynek szövege előttünk ismeretlen ugyan, de a mely ugylátszik mégis megfelel a mi fölfogásunknak, hogy t. i. a viczinális vasutakra fordított összegek az

erdősítési alapnak visszafizetendő, s mi e módosítványt csak helyeselhetjük, még pedig nemcsak a kincstár érdekeire való tekintetből, hanem azért is, mert ez idő szerint egy erdősítési alap megteremtésével az állam közvetlenül segíthet a kisbirtokokon is, a mennyiben erdőnek való birtokrészét magához váltja s befásítja.

Mi csak az erdősítésre szánt alapnak valóban erdősítésekre való rendeltetésében és tényleges fölhasználásában láthatjuk azt, hogy a törvény, mely az alapot létesíti, közgazdasági tekintetben üdvös hatást gyakoroljon.

„Pester Lloyd“. (B.) Kevéssel az országgyűlés utolsó ülészakának befejezése előtt egy oly törvényjavaslat terjesztetett be a földmívelési minister által s fogadtatott ma el a képviselőház közgazdasági bizottsága által, mely rövidsége és szerény igénytetensége daczára is fontos és messze kiható intézkedéseket foglal magában s mely nemzetgazdasági szempontból megérdemli, hogy a legnagyobb örömmel üdvözlötsék.

E törvényjavaslat mindössze három szakaszból áll, s röviden annyit foglal magában, hogy az urbéri rendezés következtében, vagy törvényes engedély alapján eladott vagy eladás alá kerülő állami erdők eladási ára mindig új erdők vásárlására s illetve erdészeti célokra fordítandók.

Nincs állam Európában, melyet az árvízveszélyek oly gyakran és oly nagy mértékben fenyegetnének, mint épen hazánkat s habár el kell ismerni, hogy e veszélyek megakadályozására nem csupán az erdők fentartása és okszerű kezelése nyújthat kizárólagos eszközt, mindamellett nem lehet tagagni — s ezt a Francia-, Német- és Olaszország által évenként erdészeti célokra fordított sok millió is bizonyítja, — hogy a vízkárok állandó megszüntetése okszerű erdőgazdaság s illetve a szükséges erdőállomány fentartása nélkül nem csak nem képzelhető, hanem ellenkezőleg az is kétségtelen, hogy a vizszabályozásokkal összekötött nagy áldozatoknak is csak akkor lehet tartós értéke, ha a szabályozási munkálatokkal az erdők fentartása szoros összefüggésbe hozatik.

Magyarországnak ugyan jó és a viszonyoknak teljesen megfelelő erdőtörvénye van, melynek áldásos eredményei sok esetben már most is érezhetők, mindamellett a törvényhozás bármikor elrendelhetette az állami erdők eladását, s miután ily esetekben eddig a befolyó pénz mindig a folyó kiadások fedezésére fordíthatott, könnyen belátható, hogy egy ily törvény alkotása nélkül az erdők egykori állománya a közérdekek kárával s illetőleg a klímaticus veszélyek fokozásával nem csak a magánosok kezében, hanem az állam birtokában is folytonos apadásnak lenne kitéve. Tény másfelől az is, hogy az államnak sok helyen oly erdők is vannak birtokában, melyeknek eladása kezelési és gazdasági szempontokból kívánatos s melyeknek

elidegenítése a nélkül, hogy a közérdekeket érintené, előnnyel volna összekötve. Ellenben igen sok olyan erdő és kopár terület is van az országban, melynek megszerzése az állam részére nem csak a közérdekek előmozdítása és a használaton kívül álló területek újbóli használhatóvá tétele miatt, hanem az állami erdőbirtokok kikerekítése céljából is felette fontos lehet. Az előbb említett törvényjavaslat által tehát oly eszköz megteremtése céloztatik, mely mig egyfelől az állami erdők állományát biztosítja, addig másfelől a kormánynak lehetőséget szerez arra, hogy a kormány állami birtokba vehessen olyan területeket is, melyeket a magántulajdonosok, jövedelmezőségi tekintetéből nem kezelhetnék a közérdekeknek megfelelően. Az ilyen erdők az országnak csak akkor válnak javára, ha azokat az állam kezeli és pedig nem tisztán pénzügyi, azaz jövedelmezőségi tekinteten alapuló elvek szerint.

Nem hagyható továbbá említés nélkül az sem, hogy az erdő-törvény, mely okszerű gazdálkodást követel, sok esetben költségekkel van összekötve s hogy különösen azon erdőbirtokosok, kik az erdők okszerű kezelése és fentartásával eddig semmit sem gondoltak s tekintet nélkül az erdők jövőjére és a pusztításokból származó károokra, egyedül az erdők lehető legnagyobb kizsákmányolását tartották szem előtt, az erdő-törvény életbelépése óta erdőbirtokukra kevesebb súlyt helyeznek, mint a megelőző időben, midőn az erdőgazdaság a közös előmozdítására való tekintet nélkül szabadon üzetett.

Egész biztosan lehet tehát arra számítani, hogy már a legközelebbi jövőben is sok oly kihasznált magánerdő s különösen elpusztított közbirtokossági erdőterület fogja kínálat tárgyát képezni, mely a roszt gazdálkodás miatt hosszabb ideig mi jövedelmet sem hajthat és ha az állam az ily erdőterületek megvásárlására nem hatalmaztatná fel, kétségtelen, hogy az erdőtalaj értéke rövid idő alatt rohamosan csökkenne, annyival is inkább, mert az elrendelt beerdősítés költségekkel jár s a megvásárolt területek a birtokosnak hosszú időközön át nem csak jövedelmet nem hajtának, hanem ellenkezőleg sok esetben nehezen elviselhető kiadásokat okoznak.

Magának az államnak azonban az ilyen területek beerdősítése nem fog nagy költségeket okozni, mert az állam bővében rendelkezik szakemberekkel s azon körülményből ítélve, hogy az 1883-ik évben több mint két millió, az idén pedig több mint 4 millió csemetét osztott ki a magánerdőbirtokosoknak erdősírtési célra, ugy látszik, elég eszköze van különben is arra, hogy ezen területeket nagyobb új kiadások nélkül is befásítsa s ezen az uton a nemzet vagyonának egy részét a jövő számára megmentse.

A földmívelési minister által beterjesztett törvényjavaslat eszerint nem csak fontos gazdasági intézkedéseket tartalmaz, a mennyiben általa az állami erdők állománya és a szomszédos területek termő-

képessége a közjó érdekében a jövő számára biztosítatik, hanem a magán erdőbirtokosok érdekeit is ápolja, a mennyiben az erdőtalaj értékének csökkenését megakadályozza. Ez az előterjesztés ismét oly jele a kormány előrelátó gondoskodásának, mely teljes elismerést érdemel. Tervezett intézkedéseinek eredménye ugyancsak évek múltán fog észrevehető lenni, ekkor azonban az említett törvényt bizonyára mindenki a mostani törvényhozás legjobb alkotásának fogja elismerni.

II. A képviselőház 1884. május 15-én tartott ülésének jegyzőkönyve.

Hegedűs Sándor: T. ház! Ezen törvényjavaslat célja az, hogy az urbéri rendezés, telepítés vagy bármely célból eladott állami erdő-részetek, illetőleg azoknak faállománya után bejövő pénz ne folyjon vissza az állam pénztárába, hanem az erdőállomány fentartására fordíttassék, még pedig természetesen különböző módon, vagy újabb erdő-részetek vétele által, vagy a fásítás előmozdítása által, a mi által természetesen nemcsak az erdőállomány tartatik fenn, hanem egyszerűen annak értéke is emelkedik.

A pénzügyi és közgazdasági bizottságok tárgyalván ezen kérdést, a kormány előterjesztését annyira indokoltnak találták, hogy azt bővebben indokolni szükségesnek sem tartom.

A két bizottság a részletekre nézve különböző módosításokat tett, de azt hiszem, hogy ezek elősorolása valamint az 1-ső szakasz végére véletlenül becsuszott sajtóhibának kijavitása, a részletes tárgyalásra tartozik, és annak következtében ezekbe most, ezen alkalommal nem bocsátkozván, általánosságban ajánlom a törvényjavaslatot a t. háznak elfogadásra. (Helyeslés a jobboldalon.)

Herman Ottó: T. ház! Nagyon sajnálom, hogy a bizottság tisztelt előadója nem tartotta szükségesnek a részletekbe bocsátkozni, mert részemről épen a részletekben látnám azon világosságot, melyet itt terjesztetni kell, hogy ezen közgazdaságilag véghetetlenül fontos törvényjavaslatról a ház minden tagja ítéletet alkothasson magának.

Én, t. ház! kijelentem, hogy szívesen hozzájárulnék a törvényjavaslatához azon feltétel alatt, ha a ház közgazdasági bizottságában történt módosítása az első szakasznak elfogadtatnék. A módosítás célzata az, hogy a beerdősítésre teremtendő alap valósággal is ezen célra fordíttassék és a mennyiben vicinális vasutak építéséhez ezen alapból bizonyos összegek vétetnének, ezen összegek az erdő-sítési alapnak visszatérítenének, tehát csak kölcsönkép adassanak.

T. ház! A ki Magyarország erdészetének állapotát közelebből ismeri, tudhatja, hogy az erdőség felvirágoztatása, az elpusztult, hanyatló erdők felujtása, rendes kezelése az állam egyik igen fontos

érdeke és azt tartom, hogy az erdőségek jövedelmezőbbé tétele inkább alkotna oly bevételi forrást, a mely az állam erejét emelné, mint alkot bevételi forrást fiscalitási szempontból az, a mivel a pénzügy-miniszter ur rendszeren előállni szokott, t. i. az adóemelés, a mely ő szerinte egyedüli ereje az államnak.

A statisztikai kimutatások, t. ház, azt bizonyítják, hogy Magyarországon az évi fatermelés átlag véve holdanként 2 köbméter. A statisztikának másik sorozata pedig azt mutatja, hogy a lakosságra elosztva e mennyiséget, egy-egy lakosra nem jut két köbméter fa évenként. Hogy ez nem elégséges azt mutatja magának a fővárosnak statisztikai kimutatása, melyből világosan látható, hogy daczára annak, hogy Budapest lakosságának nagy része kőszent használ fűtésre, mégis átlag egy és fél köbméter fa szükséges minden lakosra. — Tudni kell továbbá azt, és már ebből is lehet látni, hogy a fatermelés nem áll arányban a szükséghez, hogy azon plus, mely Magyarország ezen közgazdasági helyzetét javíthatná, t. i. azon plus, mely mellett a lakosság bizonyos fanemek kivételére is gondolhatna, a jelenlegi gazdálkodással el nem érhető.

Az erdészeti auctoritások és capacitások azt mondják, hogy ha nyers terményekre fektetjük a fősúlyt, kivitel dolgában Magyarország nem képes annyi tölgyfát termeszteni, hogy azt el ne adhassa busás áron, nagy haszonnal kifelé.

Ez a földrajzi elhelyezés dolga és e tekintetben bátran lehet mondani, Magyarországnak tölgyfa termelésre nézve egész Európában nincsen párja. Fontosságot ölt ez még az által is, hogy Amerika tölgyfa dolgában Magyarországgal nem versenyezhet.

Mit contemplál már most ezen törvényjavaslat? Azt, hogy a hol rendezés folytán bizonyos erdőrészek letaroltnak, a hol eladás folytán az erdő talaj más gazdasági ágra fordittatik, ott meg legyen adva a recompensatio bizonyos módja, hogy az erdőtalaj befásíttassék. Legalább ez az én felfogásom e tekintetben.

Már most t. ház! a ki elgondolja, hogy az utolsó évtizedekben Magyarország kis- és középbirtokossága milyen jellemezhetlen, könynyelmű gazdálkodást folytat az erdőségek dolgában, tekintve ezen birtokosság jelenlegi helyzetét, mely nem engedí csak felét is teljesíteni azon feladatnak, hogy az erdő felujtását előmozdítsa, a mihez sem kedve, sem pénze nincs, nagyon hasznos és okos, hogy teremtessek meg az erdők faállományainak fentartására egy alap, mely az erdők felujtására használtassék. Miután ez véghetetlenül fontos érdek, nem látni be, hogy az amugy is csak csekély alap, mely ily módon támadni fog és semmi arányban nem áll azon pusztitással és azon rossz karban levő állapottal, melyben az erdőségek vannak, még akkép is megcsonkíttassék, hogy abból viczinális vasutak építésére is elvétessek egy rész. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Én tehát mindezek után, miután az erdőgazdálkodásban Magyarországra nézve véghetetlenül fontos érdeket látok és kiváltkép azt, hogy az ország bevételi forrását igazán növeli és erősíti, óhajtom, hogy ezen alap, mely megteremtendő magukból az erdőkből, új erdőkre fordíttassék és ne zavartassék össze egy oly dologgal, mint a minő a viczinális vasut, a mely mint jövedelmi forrás és szükség egészen más természetű, mint az erdő. Erre más alapot kell találni, annál is inkább, mert a viczinális vasutak nemcsak az erdők érdekében fognak építtetni, hanem egyáltalában az illető vidékek összes közgazdasági érdekei szempontjából.

Ennélfogva nem járulhatnék a javaslatához szavazatommal, ha a közgazdasági bizottságnak igen helyes módosítványa el nem fogadtatnék. Ezt kívántam egyelőre megjegyezni. (Helyeslés.)

Elnök: T. ház! Szólásra senki sem lévén feljegyezve, kérdem a t. házat, méltóztatik-e a törvényjavaslatot a pénzügyi bizottság szövegezése szerint általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni. (Elfogadjuk!) Elfogadtatott. Következik a részletes tárgyalás.

Zsilinszky Mihály, jegyző: olvassa a törvényjavaslat czímét, mely észrevétel nélkül elfogadtatik, s azután az 1-ső §-t.

Hegedüs Sándor előadó: Bocsánatot kérek a t. háztól, hogy azon megjegyzésekre, melyeket Herman Ottó tisztelt képviselő társam az általános vita alkalmával tett, ez alkalommal vissza térhessek. Én az általános vitát el akartam választani a részletestől, mivel concrebben és gyakorlatiabban lehet a kérdést megvitatni ott, a hol az valóban fölmerül; most azonban annyival inkább szólanom kell, mert a pénzügyi bizottság ugy a közgazdasági bizottságnak módosításával, valamint a miniszter urnak eredeti javaslatával szemben is e szakaszon két rendbeli lényeges módosítást tett, azokat tehát ez alkalommal kötelességem indokolni. (Halljuk!) Én, t. ház, hogy előre bocsássam azokat, a miket Herman Ottó t. képviselő társam igen érdekes fejtegetéseire vonatkozólag megjegyezni akarok, azoknak lényege ellen, a miket ő az erdő állománynak szükségére és a talajviszonyok szempontjából való czélszerűségére, továbbá az erdőállománynak a lakossághoz való arányára nézve mondott, egyáltalában semmi észrevételt nem teszek. Semmi kétség, hogy a dolog tökéletesen ugy áll, a mint ő mondja, s hogy különösen forgalmi és kereskedelmi szempontból a tölgyfatermelés jelentőségét Magyarországon általán el kell ismerni, mert a mint tudjuk, egyik igen jelentékeny versenyképes kiviteli cikkünket ez adja. Azonban t. ház, magának az erdőállomány pusztításának megakadályozása egész nagyságában e törvényjavaslatnál nem merült fel, mert e törvényjavaslatnak nem célja, hogy az erdőállománynak fentartására vonatkozó hatásos intézkedéseket tartalmazzon, s. a. t. képviselő ur sem fogta fel azt ezen szempontból, mert ez csak partialis intézkedés, amennyiben csupán

az állam kezében levő erdők eladásával és értéknövekedésével áll kapcsolatban. Tehát tisztán e szempontból kell e szakaszt is megítélni, és a pénzügyi bizottság egészen osztozik a közgazdasági bizottság azon nézetében, hogy az ily módon befolyó pénz az erdőállomány fentartására fordítandó. A különbség a két bizottság közt e tekintetben csak az, hogy vajjon az esetleg viczinális vasutakra fordítandó subventió tulajdonkép minő szempont alá esik. A pénzügyi bizottság azon szempontból indult ki, hogy ha egy erdön keresztül vagy annak közelében viczinális vasut szándékoztatik létesíttetni, az másképp nem jöhet létre, mint úgy, hogy az államkincstár ép az erdészeti részéről az 1880: XXXI. t.-cz. 7. §-ában megszabott köteletségnek eleget tesz, a mely egyáltalán nem szól előlegezésekről, hanem szól subventióról, hogy úgy fejezzem ki magamat: „à fonds perdu“; ez esetben pedig a kérdés magának az erdészeti szempontjából is az, hogy ez által veszít-e maga az erdő, vagy pedig nyer-e? A pénzügyi bizottság abból a meggyőződésből indult ki, hogy ha ily körülmények közt jó létre, — a mi ritkán fordul elő — viczinális vasut, és ha ily körülmények közt járul az erdészeti arányban, melyben a törvény azt megszabja, a viczinális vasut létesítéséhez, akkor az erdőállomány azáltal nem veszít.

Mert az erdőállományt nemcsak geographiai kiterjedésében, de értékében is kell felfogni, és értékében az erdőállomány nyer, még pedig nemcsak arányban a subventióhoz, hanem sokszorosan többet, hogy ha a közlekedés megnyílik és annak nemcsak értékesítése válik lehetővé, de egyszersmind rendes üzeme is, mert azt mindnyájan tudjuk, a nélkül, hogy e tekintetben én szakembernek akarnám magamat kiadni, a mi egyáltalán nem vagyok, hogy az erdőállományt magát nemcsak az rontja, ha letaroltatik, és az üzentervek tekintetbe vétele nélkül, tehát nem rendesen műveltetik, hanem az is, és ez többször fordul elő, ha a közlekedés hiánya miatt magára hagyva, pusztul el. A pénzügyi bizottság tehát azon szempontból indult ki, hogy bizonyos compensatiót az erdőállomány, az értékemelkedés által is nyerhet. De másfelől nemcsak ez válik javára az erdészeti, hanem egyszersmind megnyeri a törvény értelmében azon törzsi részenyeket is, melyeket a viczinális vasut alapítói ezen államsubventió fejében, bizonyos arányban kiszolgáltatni tartoznak. A compensatio tehát bizonyos tekintetben meg van.

De t. ház, a pénzügyi bizottság a közgazdasági bizottságnak helyes intentiójáról ez ügyben csak a forma tekintetében tért el, t. i. azon nehézség miatt, a mely annak létesítésével összekötte van. — Egyáltalán nem tűnt fel helyesnek a pénzügyi bizottság előtt, hogy az állami kezelés egyik része kölcsönöket, vagy előlegeket adjon a másikkal, mert utóvégre, mégis csak egy cassáról van szó. Hogy ha egyik kezével az állam kölcsönt ad, s a másikkal azt elfogadja, itt

csak elszámolási nehézségek és közbeeső bonyodalmak keletkeznek a nélkül, hogy a cél maga, az egyszerű kezelés és direkt adás egyáltalán veszélyeztetve lenne; vagy megfordítva a forma által egyáltalán jobban előmozdítatnék. Azt hiszi tehát a pénzügyi bizottság, hogy az által, hogy a közgazdasági bizottság javaslatát e tekintetben el nem fogadta, a cél ellen semmit sem tett, és hogy az ép oly sértetlenül fenmarad, mint a hogy az a törvényjavaslatban contemplálva van. De másfelől ugyancsak az erdőállomány fenntartása és conserválása szempontjából a pénzügyi bizottság egy másik módosítványt is javasol a t. háznak és ez az, hogy ki kívánja kötni a törvényben, miszerint az eladott erdőkből befolyó pénz csakis oly erdőrészesletek vásárlására fordítassék, a melyek összefüggő erdőterületeket, vagy pedig az államkincstár birtokaival összefüggő részesleteket képeznek, mert meg akarja akadályozni azon eshetőséget, hogy itt-ott oly kis területek vásároltassanak, a melyeknek kezelése a személyzet elégtelen volta miatt nehéz és az ellenőrzés is csaknem lehetetlen; tehát azon cél, hogy maga az erdőállomány nagyobb complexumokban fentartassék, ha ez a kikötés a törvényjavaslatban nincs — nem biztosítatik Ezen szempontból ajánlom e módítást is a t. háznak.

Harmadszor bátor vagyok a t. házat figyelmeztetni arra, a mi különben is a jelentésből világosan kivehető, hogy a törvényjavaslat három dispositiója közül kettőre nézve, t. i. az erdővásárlásra is a területek befásítására imperative kívánja kimondatni a pénzügyi bizottság a pénz felhasználását; a vasutakhoz való hozzájárulást, csak esetleg, tehát kivételesen, és facultative és csak azon ellenőrzési szabályzatok mellett kívánja kimondatni, melyeket az 1880: XXXI. t.-cz. 7. §-a megszab. Így tehát a pénzügyi bizottság inteniójával ellenkezik az első szakasz szövegében előforduló ezen utolsó szó „fordítandó“ és e helyett csak a facultativ intézkedés kifejezését a „fordítható“ szót ajánlja (Helyeslés.)

Gaál Jenő (világosi): T. ház! Ámbár igen nagy fontosságot tulajdonítok a törvényjavaslatnak, mindamelltt azon indokból, melyből a t. előadó ur nem tartotta helyén valónak a törvényjavaslat részletes igazolását, nem szólaltam fel az általános vitánál.

A törvényjavaslatot igen örvendetes jelenségnek tartom, mert örvendetes jelenségnek kell jeleznem, azon felfogást, hogy a mi erdőállományunk fenntartásáért minden lehető elkövettség. A közgazdasági bizottságban mindamelltt felszólaltam az 1. §. azon intézkedése ellen, hogy a helyi érdekű vasutakról szóló törvény értelmében, egyes vasutakhoz a jelen törvényjavaslat által contemplált alapokból segély nyujtassék. Azt óhajtottam, hogy a két cél, mely a javaslatban kitűzetik, t. i. a kincstári birtokon levő és a rendes üzemterven kívül eső mezőgazdasági területek befásítása, továbbá más területek vásár-

lása, melyek erdővel czélszerűen beültethetők, hogy e két czél, mondom semmi más czállal össze ne vegyitessék. (Helyeslés a baloldalon.)

Nagyon tüzetesen indokolja a kormány a törvényjavaslatot és így nem tartom szükségesnek arra kiterjeszkedni, csak azon nagyon fontos körülményre vagyok bátor a ház becses figyelmét felhívni, hogy csakugyan más módon alig lehet az ország különböző vidékein dúló erdő-devastatió ellen hatni, minthogy azon összegek, melyeknek semmi más rendeltetésük nincs és melyek úgy is az erdő-üzemterven kívül eső területekről folynak be, az erdőpusztítás lehető meggátolására fordítottassanak. De mint említém nem tartom helyesnek a törvénynek azon rendelkezését, hogy a helyi érdekű vasutakhoz is járuljon a kincstár és járuljon oly alapokból, melyeknek a dolog természetete szerint más rendeltetésük van. A közgazdasági bizottság javaslata azt az intézkedést tartalmazza, hogy a kincstár ezen alapokból a hozzájárulást ne végleg fizesse, hanem csak előlegezze, míg a törvényhozás összeül és a kormány a hozzájárulásnak megfelelő összeget kérheti; a pénzügyi bizottság azonban ezzel szemben a végleges hozzájárulást kívánja törvénybe iktatni. Azt hiszem, t. ház, hogy ez oly fiskális módosítása a törvényjavaslatnak, melyet elfogadni nem lehet. Azt mondja az előadó ur, hogy előnyös a kincstárra nézve, ha az egyes letarolt erdők eladásából befolyó összegek viczinális vasutak létesítésére fordíttatnak. Igen, de itt üzleti dologról van szó, mert ha a kincstárra nézve előnyös az, hogy egyes vasutak építtessenek, akkor más jövedelmekből is megfizetheti a járulékot. Nézetem szerint azonban itt közgazdasági czélok forognak kérdésben, melyeket pénzáldozatok árán is valósítanunk kell, és ennél fogva nem helyeslem a pénzügyi bizottság módosítást. De más szempontból is kifogásom van az első szakasz ellen. — Kifogásolom azt, hogy semmiféle intézkedés nem foglaltatik benne, a vásárlások ellenőrzésére vonatkozólag. Ily széles körű meghatalmazást adni, nem a jelen, hanem általában bármely kormánynak, én igen aggályosnak tartom és azt hiszem, hogy annyit mindenestre megkívánhat a törvényhozás, hogy a vásárlásokról a kormány évenként részletes jelentést tegyen, hogy módja legyen a törvényhozásnak megbírálni, vajjon valóban a kincstár érdekében történtek-e a vásárlások, és hogy biztosítva legyen a törvényhozás arról, hogy ezzel nem fog — ismétlem, nem a jelen, hanem bármely más kormány is — visszaélni. Ennél fogva következő módosítást vagyok bátor a t. háznak ajánlani Az első szakasz ne a pénzügyi, hanem a közgazdasági bizottság szövegezése szerint fogadtassék el és tétessék hozzá: „az ily erdővásárlásokról a kormány által évenként a költségvetéssel együtt részletes jelentés terjesztessék elő.“ (Helyeslés bal felől.)

Irányi Dániel: T. ház! Én teljesen osztozom azon nézetekben, melyeket úgy Herman Ottó, mint Gaál Jenő tisztelt képviselő

társaim imént kifejtettek és csatlakozom azon indítványhoz, melyet utóbb nevezett képviselőtársam beadott, azon módosítvány nyomán, melyet a közgazdasági bizottság maga szükségesnek tartott és a mely a szakminiszter ur tulajdonképeni inteniójával is megegyezik, mert az ő indokolásában azt találjuk, hogy az így alakítandó pénzalapból ő is csak előlegképen kíván bizonyos vasutakra kölcsön venni. Azon esetben azonban, ha a közgazdasági bizottság, illetőleg Gaál Jenő képviselő társam módosítványa el nem fogadtnék: kérem a t. házat, méltóztassék beleegyezni abba, hogy legalább meg legyen szabva azon határ, melyen túl a miniszter ne mehessen, illetőleg kikötve azon arány, melyben igénybe vétethessék vasutak építése érdekében ezen alap. Ezen arány pedig nézetem szerint azon alapnak negyedrésze lenne, a többi tehát tulajdonképeni rendeltetésére: a befásításra s új erdőterület vásárlásra lenne fordítandó. Módosítványom, melyet azon esetre, ha Gaál Jenő képviselő társam módosítványa nem fogadtnék el ajánlani bátor vagyok, a következő. A szakasz végére teendő: „mely hozzájárulás azonban a pénzalap negyedrészt meg nem haladhatja“.

Ajánlom módosítványomat a t. háznak. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon).

Helfy Ignác: T. ház! Megvallom, hogy a magam részéről, ezen egész törvényjavaslatnak célját be nem látom. Én azon elvet, hogy az erdő állományból származó összeg megint az állami erdő állománynak fentartására fordíttassék, helyesnek tartom, de erre nézve elegendő, ha a ház egy elvet mond ki, egy határozatot hoz. Azt értem, ha esetről-esetre a kormány, helyesnek találván valamely erdőnek megvásárlását, a törvényhozás elé jön, előadja az indokokat, melyek rábírnák, hogy az erdő megvásárlását ajánlja, a ház megvizsgálja az ügyet és helyesli vagy nem helyesli. De hogy egyszer mindenkorra a törvényhozás meghatalmazást adjon a kormánynak arra, hogy, ott a hol akkor a mikor, attól a kitől tetszik erdőket vásároljon, ez oly tágkörű meghatalmazás, a minő a tapasztalás szerint a parlamentáris rendszerben csak rendkívül ritkán fordul elő. Nem akarok gyanusítani, nem mondom, hogy a kormánynak az volna célja, de bizonyos, hogy ebből olyan rendkívüli kortes eszközt lehet csinálni, a minővel már sok téren rendelkezik a mi kormányunk, úgy hogy ezeket egygyel szaporítani nem kívánatos. Pl. egy községnek van egy fölösleges erdője, a kormány ezt mondhatja neki: ha megválasztjátok ezt és ezt, akkor megvásárolom az erdőtöket, vagy egy bukófélben levő jelöltnek, a kit megnyerni akar, a törvény alapján kilátásba helyezheti a kormány, hogy erdejét megvásároltatja. Ily eshetőségekhez a magam részéről járulni nem akarok. Én megvallom, hogy Gaál Jenő t. képviselőtársam módosítványa tetemesen javítja a helyzetet, a mennyiben legalább arra kötelezi a kormányt, hogy évenként jelentést terjesztszen elő. De valami

nagy ellenőrzési eszközt ebben nem látok, mert mikor megvan ezen jelentés, a mely a dolog természete szerint befejezett tényre vonatkozik, akkor nagyon nehéz a bajon segíteni. Azt hiszem, hogy teljes garantiát csak akkor nyernénk, ha kimondatnék az elv, hogy igenis ezen pénz erre a célra fordítandó, de elvárjuk, hogy a kormány esetről-esetre külön engedélyt kérjen a háztól. Ebben teljesen meg tudnék nyugodni. Méltóztassék megengedni, egyáltalában nálunk az államjavak kezelése már is oly kevéssé fér össze a szigorú alkotmány, a mindenütt meghonosodott parlamentarismus rendszerével, hogy azon tulmenni veszélyesnek tartanám. Hiszen méltóztassék megnézni, évről-évre azt tapasztaljuk, hogy lassanként elkallódnak az államjavak, alig látjuk nyomát, miglen évekkkel ezelőtt 100 meg 100 millióról volt szó, sőt tudok jelentést, a melyben ki lett mutatva, hogy 400 millió frtra rug azon államjavak értéke, a melyek most a törvényhozás ellenőrzése nélkül, nevezetesen a pénzügyminiszter ur kezelése alatt el lettek adva. Én nem akarom azt mondani, hogy ő nem igyekezett a lehető legjobban értékesíteni az államjavakat; kötelességem feltenni, hogy a legnagyobb buzgósággal és lelkiismerettel járt el ebben; de engedelmet kérek, én a magam vagyonát rábizhatom valakire, mondhatom, hogy én ezen emberben megbizom, de itt nem a magunk, hanem a nemzet javaival rendelkezünk és nekünk nem szabad biznunk senkiben, nekünk ellenőrzést kell gyakorolni, ez a mi feladatunk. (Helyeslés a szélső baloldalon). Én tehát fentartom szavazatomat arra az időre, a mikor hallani fogom, hogy a miniszter ur miként nyilatkozott a beadott módosítványjal szemben.

Széchenyi Pál, földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter: T. ház! Ugy hiszem, fel fognak menteni attól, hogy a törvényjavaslat szükségességéről nyilatkozzam, mert látom, hogy annak szükséges rendelkezéseit általánosságban megtámadni senki sem volt hajlandó, ennél fogva arról nyilatkoznom, úgy hiszem, fölösleges és így csupán azokra fogok kiterjeszkedni, a miket az előttem szólott t. képviselő urak kifogásként hoztak fel és csakis ezeket igyekezem megcáfolni.

Az előttem szóló t. képviselő ur azt állította, hogy az államjavak kezelése nem fér össze a parlamentarismussal. Erre nézve bátor vagyok azon megjegyzést tenni, hogy ha ez áll, inkább állhat a mezőgazdasági birtokok kezelésére nézve, de hogy az erdőbirtok kezelésére már nem áll, azt bizonyítják nemcsak a magunk viszonyai, de bizonyítja Németország és Franciaország, a hol általában tetemes összegek fordítatnak arra, hogy erdők vásároltassanak és ezek államiilag kezeltessenek. Igen fontos e feladat, mert a mint Hermann képviselő ur már számadatokkal bebizonyította, nagyon közel lehet azon idő, a hol csakugyan az erdők évi termelése nem lesz képes arra, hogy az évi szükségletet fedezze, nem is tekintetve azt, a mi sokkal nagyobb fontossággal bír, értem az erdőségek conserválását és a cli-

maticus viszonyokat, mert az erdőségekre vonatkozólag már ismeretes, hogy a hol a hegységekben az erdők jól kezeltetnek, ott az árvíznek nincsenek kitéve a síkságok annyira, mint ott, a hol a hegységi erdők elpusztítottak. Másodszor ismeretes, hogy climaticus szempontból szükséges az erdők fentartása. Ennélfogva azt állítani, hogy az alkotmányossággal nem fér össze az erdőknek ily állami kezelése és gyarapítása, nem helyes. Bizonyítja ezt Franciaország és Németország példája is. Ha csupán az én óhajtásom lehetne itt mérvadó, én szükségesnek tartanám, hogy Magyarországon minél nagyobb összeg fordítottassék erdők vásárlására, mert látjuk, hogy ugy a községek, mint a magánosok erdői évről évre mindinkább pusztulnak, pusztulnak pedig azért, mert a fának meglehetősen értéke lévén, mindenki arra törekszik, hogy fáját értékesítse. Ennélfogva egyenesen állami kötelességnek tartom, hogy ezen erdőterületek megvásároltassanak, hogy minél nagyobb mennyiségben megtartassanak az állam javára közgazdasági érdekből. Ez volt az egyik indok a miért e törvényjavaslatot benyújtani bátorítottam.

A mi az előttem szóló t. képviselő urnak azon megjegyzését illeti, hogy helyesnek tartja ugyan e törvényjavaslat intézkedését, de fölöslegesnek, mert — ugymond — e czélnek a ház egyszerű határozata is megfelelne, arra bátor vagyok azt mondani, hogy fölöslegesnek semmi esetre sem lehet tartani, mert a háznak határozata, igaz, elég arra, hogy a kormányt kötelezze, hogy a bevételeket bevásárlásokra fordítsa, de azt hiszem, az ily határozat korántsem annyira kiható, mint ha ez intézkedés törvénybe van iktatva, és így miután a becikkelyezett törvény örök időkre szolgálhat, ennek sokkal nagyobb hatálya lenne, mint a ház által hozott határozatnak. Ezért a törvény szükségességét ismételten hangsúlyozom.

A mi azon megjegyzést illeti, hogy a törvényhozás esetről-esetre megadhatja a miniszteriumnak a megvételre szükséges felhatalmazást, bátor vagyok figyelmeztetni, hogy erre reá illik azon közmondás, hogy: „dobbal verebet fogni nem lehet“. Mindnyájan tudjuk, minél nyilvánosabbá lett a szándék, hogy ezen vagy amazon birtok meg fog vétetni, annál jobban felszökik annak ára, és ily esetben az állam csak igen nagy kár mellett lenne képes vásárlásokat eszközölni. Ennek folytán én a t. képviselő urnak óháját, habár alkotmányos szempontból helyesnek látom, másrészt tökéletesen inpraktikusnak tartom. A miatt is nagy nehézségek mutatkoznának, hogy a törvényhozási tárgyalások igen hosszú időt vesznek igénybe. Mig a javaslat betérjesztetik, mig a bizottságon végig megy, a két házban letárgyalatik, azalatt mindenki megtudja, hogy ezen vagy azon objectumot a miniszter megvenni szándékozik és ennek folytán természetes, hogy annak ára oly roppantul felszökik, hogy a vétel legtöbb esetben csaknem lehetetlenné válik. (Helyeslés.)

A mit Gál Jenő t. képviselő ur sürgetett és határozati javaslatába felvett, hogy t. i. utólagosan terjeszszzen be a kormány jelentést az eszközölt vásárlásokról, erre válaszom az, hogy ez megtörténik a zárszámadásban. Ott okvetlenül ki kell mutatni, hogy a pénzzel mi történt, mi vásároltatott rajta. A zárszámadásokban részletes kimutatás fog tétetni arra nézve, hogy mily vásárlások történtek, hogy a tőke hová fordítottatott és miként gyümölcsöz. A kormány tehát arra kötelezve van és meg fogja tenni amúgy is. Szóba jött e kérdés a bizottságban is és a bizottság tagjai átlátták, hogy fölösleges ezen határozmányt a törvénybe felvenni, minthogy kötelessége a kormánynak a zárszámadások útján megadni azon felvilágosításokat, a melyek szükségesek a t. ház számára. Ennélfogva a határozati javaslat ezen részét is, fölöslegesnek tartván azt, mellőztetni kérem.

A mi végre azt illeti, a mire Irányi t. képviselő ur hivatkozott, hogy szemben azon indokolással, a melyet én adtam ezen törvényjavaslathoz, a pénzügyi bizottság más határozatot hozott és a közgazdasági bizottságban tett azon módosításhoz, hogy ezen, a viczinális vasutaknak adott segélyek csak előlegkép nyujtassanak és ne vétesenek el az ezen alap által fedezendő céloktól, azt válaszolom, hogy ez igaz, az indokolásban azt mondtam, hogy ezen összegek előlegkép adandók. A közgazdasági bizottságban hozzájárultam ahhoz, hogy a törvénybe előlegkép vétessék fel, de bevallom, nem zárkózhattam el azon nehézség elől, hogy ezen kérdés nemcsak közgazdasági, hanem pénzügyi természetű is, és hogy a kérdésnek épen ezen oldala nagyon fontos és mindenesetre nagyon tekintetbe veendő. Beállhat az az eshetőség, hogy a viczinális vasutak fejlődése folytán és mindinkább szaporodó építése által ép az erdőkincstár kénytelen lenne a költségvetésbe oly nagy összegeket felvenni, a melyek aztán a mi pénzügyi viszonyaink közt nem felelnének meg azon célnak, hogy az egyensúly minél előbb helyreálltassék költségvetésünkben. Beláttam tehát a pénzügyi bizottság indokának helyességét, hogy t. i. ily esetben csakugyan jobb, ha ezen alap vétetik igénybe a viczinális vasutak építésénél és nem mondatik ki, hogy ez csak előleg. Mert a viczinális vasutak kiépítése igen sok esetben kiváltképen az erdőkincstárra nézve jár nagy előnyökkel, és ez esetben azon részvények, melyeket az erdőkincstár birna ezen alapból, mindenesetre a tőke gyarapodására szolgálnának és mint tőke volnának kezelhetők, annál inkább, minthogy a jövedelmeket meg fogják hozni. Ha egyébiránt az erdőalap vásárlásokra fordittatnék, és a részvények által talán nagy része a tőkének le volna kötve a viczinális vasutak részvényeiben, az államkincstárnak mindig módjában van a részvényeket átvenni és készpénzzel helyettesíteni, akár van kimondva az előlegezés, akár nincs. Erre nézve a pénzügyi bizottság azon módosítványát, hogy esetleg arra is forditható és hogy tehát facultative mondassék ki,

elfogadtam és kérem a t. házat, méltóztassék a pénzügyi bizottság javaslatához hozzájárulni. (Helyeslés.)

Gál Jenő t. képviselő ur azon észrevételére, hogy ellenőrzés szempontjából szükséges a ház elé jelentést terjeszteni, bátor voltam már felelni azon válaszómban, melyet Helfy képviselő ur felszólalására előadtam, s ismételve csak annyit jegyzek meg, hogy az ellenőrzés utólagosan mindenesetre megvan, az előleges pedig csak kárára lehet az ügynek, minthogy — a mint jeleztem — igen nagy nyilvánosság mellett a vásárlások nagyon meg volnának nehezítve. (Helyeslés jobb felől.) Kérem a t. házat, méltóztassék a szöveget elfogadni.

Madarász József: Én ezen törvényjavaslattal szemben azon álláspontot foglalom el, a melyet Helfy t. képviselőtársam kifejtett, és pedig elfoglalom daczára azoknak, a miket a t. szakminiszter ur előadott. Önmaga a törvényjavaslat szövege meggyőzheti a t. házat arról, hogy az az álláspont a helyes, a melyet Helfy t. képviselőtársam elfoglalt, mert a törvényjavaslat első szakasza kimondja, hogy mindazon erdők, melyek az urbéri rendezés következtében vagy annak céljából adatnak el, a törvényhozás útján adassanak el. Ez világos alkotmányos követelmény, melyet alkotmányossági szempontból nem támadhatnak meg. Egy kormánynak nem szabad sem eladni, sem vásárolni valamit a törvényhozás tudta és beleegyezése nélkül. A mit a t. szakminiszter ur mondott, hogy „dobbal nem lehet verebet fogni“, ide nem alkalmazható. A kormánynak birnia kell a képviselőház többségét, tehát, ha helyeset és jót óhajt, bizonyára keresztül is fogja vinni és ha vételi szándéka van, nem üti dobra, mielőtt az illetőkkel nem kötött előleges szerződést, miként az sok esetben megtörténik a vasutakra nézve (Ugy van! balfelől), a hol fenn van tartva a törvényhozás jóváhagyása. Én tehát azt állítom, hogy e törvényjavaslat szellemével nincs ellentétben az, a mit Helfy t. képviselőtársam mondott, mert ő azt fejté ki, hogy a törvényjavaslatban kimondassék, hogy mindazon bevételek, melyek az erdőtelepek eladásából vagy az urbéri rendezés útján folynak be, azok mind egy célra fordíttassanak, erdők vételére vagy befásítására. Ezen elv kimondása igen is törvénybe való és valamint az alkotmányos elv azt követeli, hogy bármit elad a kormány, azt ne tegye a törvény, a ház tudta és beleegyezése nélkül, ugy az is következik, hogy venni sem szabad mást, mint a mihez a törvényhozás megadja jóváhagyását. A miniszter ur még azon igen csekély alkotmányos biztosítékot is ellenzi, a melyet Gaál Jenő t. képviselőtársam javasolt, hanem utalt egy még kevesebb értékű biztosítékra. Mert a zárszámadás is alkotmányos biztosíték ugyan, de a zárszámadások alapján a kérdés csak másfél vagy két év múlva jó elő. Igaz, hogy az sem elegendő, ha a költségvetésbe bevételik, mert akkor is már körülbelül félév eltelik, de ha a zárszámadásra utasítatják, ez már azon csekély lehetőséget is megszünteti, a mit

a költségvetéssel elérni lehet, mert meglehet, hogy ha előbb lett volna a képviselőháznak bejelentve, talán meg sem engedi a ház és sok rosznak is elejét veheti. De ha csak a zárszámadásnál lesz beadva a jelentés, legyen meggyőződve a t. ház, — mindnyájan emberek vagyunk, — ha már megtörtént a hiba, másfél vagy két esztendő mulva azt mondjuk rá: már megvan a hiba, ezen jóra való kormányt, mely bizalmunkat bírja, ily csekélységért, 1—2 százezer forint kárért nem buktatjuk meg.

Ez az alkotmányos elv, a miért hajlandó vagyok a törvényjavaslatot azon biztosítékkal elfogadni, melyet Gaál Jenő képviselőtársam beadott, ennek kizárásával azonban, bármennyire elismerem, hogy jótékony ezen intézkedés, én a törvényjavaslatot el nem fogadhatom. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Ernuszt Kelemen: T. képviselőház! Nem volt szándékom a kérdéshez hozzá szólni, mert egészen osztozom azon nézetben, melyet Gaál Jenő előterjesztett, de a miniszter ur beszéde indít felszólalásra.

Ugyanis a miniszter ur határozottan Gaál képviselőtársam ellen fordult, ellenezve ezen kimutatások betérjesztését.

Nem ismétlem azon indokokat, melyeket t. barátaim felhoztak, én csak a gyakorlati ellenvetés ellen akarok fordulni. Hiszen — bocsánatot kérek — ilyen kimutatások léteznek, a melyek által semmiféle bizalmatlanság nem rejlik az illető miniszter ellen, hiszen középen forognak a házban azon kimutatások, midőn az államjóságok eladatnak; azon államjóságok eladásánál nemcsak az egyes terek, az egyes minőségek, hanem az árak is határozottan kitétetnek. Én tehát semmi bizalmatlansági nyilvánítást nem látnék azon esetben, ha a költségvetésben is ki lenne téve azon terület nagysága, minősége és ára, mely megvásároltatnék.

Osztozom a miniszter ur azon nézetében, hogy a vásárlási szándékot előre kimondani nem lehet, de azt, hogy a vásárlások a költségvetésbe felvétessenek, okvetlenül szeretném, hogy megtörténjék. Hiszen ily jelentésre utasítatik pl. a honvédelmi miniszter, midőn köteles minden évben kimutatni azon arányt, melybe fiatalságunk a katonai intézetekben részt vesz.

Tudjuk, hogy ez is mennyi aggodalomra adott okot és most közmegegyezésre teljesítettik és azt hiszem, csak azon miniszter eljárásának igazolására szolgál.

Tehát itt semmi bizalmatlanság nincs, ez mindnyájunk felvilágosítására, megnyugtatóására szolgálna és nem érteném, ha a t. kormány ebben nehézséget találna.

A mi azon második kérdést illeti, hogy ez fordítottassék azon viczinális vasutakra, én figyelemmel hallgattam a t. előadó ur nyilatkozatát és megvallom, sok rejlik abban, hogy az ily viczinális vasutak

által értékesítették az illető terrenum, mely fával van befásítva és így méltányos volna bizonyos arányban hozzájárulni. De azon kérdést vagyok bátor felvetni, hogy a törvény ily általános szövegezése mellett, ha nem akarjuk, hogy első és eredeti céljától elvonassék az alap, t. i. attól, hogy ily terek bevásároltassanak és befásíttassanak, micsoda arány volna, mely a harmadik célra vagyis ily vicinális vasutak támogatására fordíthatnák? Megengedem, hogy a mint kimutatva van, ez a cél első tekintetre elérhetőnek látszik, de általánosságban mégis szeretnék bizonyos határvonalat vonni, mely kijelölné azt, hogy az első és majdnem kizárólagos cél abban rejlik, hogy bevásárlások és befásítások történjenek és csak mellékesen legyen megengedhető, hogy ily helyi érdekű vasutak is támogattassanak. (Helyeslés balfelől.) Olynemű intézkedést ohajtanék és annak kimondását kérném, hogy ha az alap ez által kimerítve nincs és tulajdonképeni rendeltetésétől ez által el nem vonatik, az esetben ily vicinális vasutak építésére is legyen fordítható. (Helyeslés balfelől.)

Ha ezt is méltóztatnak kimondani, a törvényjavaslatot elfogodom. (Helyeslés a baloldalon.)

Széchényi Pál gróf földmívelés-, ipar- és keresk. miniszter: T. ház! Nem elleneztem én oly élénken Gaál képviselő ur indítványát, mint a hogy az előttem szolt képviselő ur állítja, hanem csak azt mondtam róla, hogy fölöslegesnek tartom. Nem mondtam én azt sem, hogy a kormány ne adjon kimutatást a tett vásárlásokról; ellenkezőleg kiemeltém, hogy a kormány ezt mindenestre meg fogja tenni, mert kötelezve van reá, de másfelől a kormánynak érdekében is áll, hogy mindenki tisztán lássa, hogy mit tett.

Azt mondja a képviselő ur, hogy itt nem bizalmatlanságról van szó a kormány irányában. De hisz én felszólalásomban erről nem beszéltem; egy szót sem ejtettem, a melyet erre lehetne magyarázni. Világos, hogy ez nem a bizalom vagy a bizalmatlanság kérdése. Én csak azt fejtettem ki, hogy a kimutatások a zárszámadásokkal fognak megadatni. Ha azonban a t. házat megnyugtatja, hogy ez a kimutatás minden évben a költségvetés előterjesztése alkalmával történjék, ez ellen sincs kifogásom. Hisz minden egyéb dolgainkban is a költségvetés alkalmával szoktuk indokolva kimutatni, mi történt. Én tehát nem elleneztem olyannyira Gaál képviselő ur javaslatát, sem pedig nem magyaráztam úgy, hogy az bizalmatlanságot foglal magában az ellenzék részéről.

Méltóztatassanak még megengedni, hogy arra reflektáljak, a mit Madarász József t. képviselő ur mondott. Ha ő és a t. ellenzék azon alkotmányos biztosítékot, a mely a zárszámadásokban van, nem méltóztatik oly komolyan venni, valamint a zárszámadási bizottság kezelését oly erősnek, a mint az vehető és szerintem kötelességszerűleg veendő is, arról én nem tehetek. Én abban ép oly biztosítékot látok,

ha a zárszámadás alkalmával adatik a kimutatás, mint ha ez a költségvetéssel együtt történik; én csak azt tartom szükségesnek, hogy a kimutatások utólag adassanak be, nehogy a vásárlások lehetetlenné tétessenek. Én nem gondoltam a ház többségére, mint a mely, miként a képviselő ur mondja, a kormánynak meg fogná szavazni a felmentvényt, mert ily dolgokban nem így szoktam vélekedni, hanem sulyt helyezek arra, hogy vásárlás, ha egyáltalán szükségesnek látja a törvényhozás, eszközölhető legyen; mert ha azt előre hirdetjük és tárgyaljuk, az ár annyira fel fog szökni, hogy az üzlet megköthető épen nem lesz. Én ezzel a felfogással az alkotmányosság elvét nem látom megsértve. Ki van mondva, hogy a pénz mily célra fordításék, de hogy a törvényhozás az egyes részletekbe a vétel előtt is belebocsátkozzék, ezt inpraktikusnak tartom s mellőzését kérem. (Helyeslés jobbról.)

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter: T. ház! (Halljuk!) Azok után, a miket minisztertársam e kérdésben elmondott, nem volna szükséges felszólalnom, mert azokhoz minden tekintetben hozzájárulok. Ha mégis felszólalok, teszem azt különösen azért, hogy némely itt-ott mondottakra és különösen arra reflektáljak, a mit Helfy Ignác t. képviselő ur az államjavak kezelése és eladására vonatkozólag felhozott. (Halljuk j)

Hogy 400,000.000 érték elpocsékolásáról lehessen szólni, az semmikép sem áll. Ily nagy összegről, ekkora érték eladásáról szó nem lehet, mert méltóztatnak látni azon füzetben, melyben az eladásra kitűzött államjóságok foglaltatnak, hogy csak 40,000.000 értékre szól a felhatalmazás.

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy az államjavaknak ily módon a törvényhozás ellenőrzése nélkül való kezelése és eladása, ellenkezik a parlamentáris felfogással. Nem tudom, t. ház, hogy lehetséges e tekintetben nagyobb és megfelelőbb ellenőrzés, mint az, a mely most gyakorlatban van. Az eladandó államjavak kimutatása évenként betérjesztetik a törvényhozásnak, még pedig nemcsak az államjavak leírásával, de egyszersmind azok becsárával is, és azok ezen alól nem adatnak el; és évenként betérjesztetik a pénzügyminiszter által az időközben eladott államjavak kimutatása. A mikor a háznak előleges és utólagos tudomása van a dolgokról, hogy akkor minő nagyobb ellenőrzést kíván gyakorolni a t. képviselő ur, azt nem tudom, de igen örvendenék, ha a t. képviselő ur azt velünk megösmertetné. Én a létező ellenőrzést alkotmányosság szempontjából tökéletesen kielégítőnek találom. (Helyeslés jobbfelől.)

A mi azt illeti, hogy az erdővásárlásokról jelentés tétessék, ha ez ugy kívántatik, a mint többen jelezték, hogy előlegesen történjék, akkor kár ezt a törvényt megalkotni, mert ez esetben ily erdők vétele lehetetlenné volna téve. Eltekintve attól, hogy az illető eladóra

nézve nagy alkalmatlanság volna az, hogy az alkut végleg meg nem köthetné, míg a törvényhozás a szerződést heteken vagy hónapokon át tárgyalná és szentesitené, akadna akárhány ember, aki speculatio tárgyává tenné a dolgot, megvenné a birtokot az illetőtől és a mikor a törvényhozás a sanctiót megadja, kétszeres áron kellene az erdőt megvenni. (Ugy van! jobbfelől.) Az ilyeneket előzőleg tárgyalni felfogásom szerint teljesen lehetetlen. Méltóztassanak a garantianak bármely módját alkalmazni; akár nyilatkozatainkat a jegyzőkönyvbe beiktatni, akár a törvényben keresni biztosítékok: sem én, sem a kormány bármely tagja — a mint miniszterársam ki is jelentette, — ezt ellenezni nem fogjuk. De ha ettől méltóztatik el is állani és ha nem nyilatkoztak volna is e tárgyban a miniszterek, megtörténnék az utólagos kimutatás a dolog természetéből folyólag. Ha azonban kívánják, és nem méltóztatnak megnyugodni a kormány tagjainak nyilatkozatában, részemről nem látok nehézséget, hogy a törvényjavaslat egyik szakaszába felvéteessék — a mint ez az államjavak eladására vonatkozólag történt és a mi minden ily üzletnél különben is meg szokott történni, — hogy évről-évre e tárgyban is jelentés tétessék.

Végre, t. ház, a mi azt illeti, a mit Gaál Jenő t. képviselő ur és mások kívántak, hogy módosíttassék a közigazdasági bizottság jelentése alapján a törvényjavaslat úgy, hogy csak előlegként adassanak azon összegek, melyek viczinális vasutak építésére fordíthatnak, ezt ily általánosságban, a mint a közigazdasági bizottság kívánja, a törvénybe felvenni nézetem szerint nem lehet. Mert mit jelent e kifejezés „előlegként“? Azt, hogy „addig, míg a költségvetésben a megfelelő összeg a törvényhozás által megszavaztatik“. Ez esetben azonban, t. ház, ez előleges pressió volna a költségvetés összeállítására, és ennek a törvényhozás által leendő tárgyalására, mert akkor fix tétel volna, mely iránt a kormány már intézkedett és előlegeket adott és így az összegeket a törvényhozásnak meg kellene szavazni. Szerintem a törvényhozás kezének ily módon való megkötése nem helyes. (Helyeslés jobbfelől.)

Ha pedig nem ez az intentio, hanem az, hogy az előleg időnként törlesztessék és fizettessék vissza az államkincstár által, akkor ez egyrészt fölösleges, másrészt complicált elszámolást okozna; mert, ha úgy marad a törvényjavaslat, a mint eredetileg benyújtott és a pénzügyi bizottság által ajánltatik, akkor is mindenesetre csak előlegről van szó, csakhogy nincs kitéve, hogy mily évi részletekben fogja azt a viczinális vasutársulat vagy az illető érdekelttség visszafizetni; de az előleg az illető részvények jövedelme által mindenesetre visszafolyik. Méltóztassanak másfelől a kezelési nehézségeket tekinteni. Ha az itt szóban levő összeg csak mint előleg adatik, és az államkincstár azt visszafizeti, akkor a részvények, melyeket az államkincstár kap, nem az erdészeti alap tulajdona lesznek, hanem az államkincstáré és

igy háromszoros complicált kezelés lesz. Az állam fogja a tőkét fizetni, egyik zsebéből fizetni fogja a terlesztési részleteket, visszafizetni a másikba fogják a részvények kamatait. Ez oly complicált kezelés volna, melyre felfogásom szerint senmi szükség nincs. (Helyeslés jobbfelől.) Egyáltalán arra kérem a t. házat, ne méltóztassék az államkincstárt úgy tekinteni, mintha az különböző apró érdekek külön kincstáraiból állna, mintha volna egy külön erdészeti kincstár és külön más kincstárak, hanem méltóztassék annak összességét tekintetbe venni, és ha vannak speciális szolgálati ágazatok, melyek speciális gondozást igényelnek, úgy a kormány, mint a törvényhozás, ezeket bizonyára kellő méltatásban fogja részesíteni, a nélkül, hogy szükséges volna erre külön intézkedést tenni.

De maga a módosítás, melyet a pénzügyi bizottság tett, s a mely nem mondja ki kötelezőleg, hogy az ily összegek a vicinális vasutak segélyezésére fordítandók, hanem csak azt, hogy esetleg ha az állam érdeke kívánja, erre fordíthatók, elég garancia arra, hogy oly czélokra nem fog csak fordíttatni, melyek azokat eredeti rendeltetésöktől elvonnák.

Végül Irányi Dániel t. képviselő ur azt a megszorítást óhajtja, hogy csak az alap egy negyede erejéig adassanak előlegek. Ma még egyáltalán nem tudom kiszámítani, mily összegekkel fog ez alap rendelkezni, mert ez az eladandó fa mennyiségétől függ, de úgy contemplálom, hogy egy negyednél csekélyebb rész fog vasutak subventiójára adatni. Ilyenmü korlátozást tehát, mely egyrészt nehezitené a kezelést, másrészt a maximum felállítását sok esetben úgy tekintetnék, mint e czélra okvetlenül fordítandó minimum, részemről fölöslegesnek tartom; egyrészt megkötné a törvényhozás kezét és másrészt gyakorlati értéke nem volna.

Kérem tehát a t. házat, méltóztassék a törvényjavaslatot elfogadni, a mint azt a pénzügyi bizottság javasolja. Ha indítvány adatnék be, hogy évenként utólagos jelentés tétessék a vásárlásokról, az ellen a kormánynak észrevétele nincs. (Helyeslés jobbfelől.)

Hegedüs Sándor előadó: A kifejtett vita folytán és a miniszter urak nyilatkozatai alapján, a vita bezárása előtt azt vagyok bátor indítványozni, toldassék meg az 1. §. a következő uj bekezdéssel: az erdőértékesítésről és vételről a földmivelés-, ipar- és kereskedelmiügyi miniszter évenként a költségvetés indokolásában jelentést tesz. (Élénk helyeslés.)

Somssich Pál: Helyesnek tartom a most benyújtott indítvány tartalmát.

Helyi képviselő urnak azt válaszolom, hogy egyszerű határozat e tárgyban nem elégséges, mert itt nem felhatalmazásról van szó, hanem kötelező rendelkezésről, a melynél fogva a kormány tartozik bizonyos pénzt bizonyos czélra fordítani. Épen innen van az ellentét

a két miniszter között. Ezek a jövedelmek ugyanis eddig a közös pénztárba folytak, tehát a pénzügyminiszter által előterjesztett költségvetésben mint bevételek szerepeltek és ennyivel kevesebb teher esett az adózókra. Most azonban a földmivelési miniszter ur azt mondja, én ezt a pénzt nem adom többé a közös cassába, hanem azt kívánom, fordíttassék az erdőalap szaporítására. Mivel a pénzügyminiszter ezen kívánat méltányosságát egészében még sem tagadhatta meg, legalább annyit akart biztosítani, hogy az így támadó alapból a viczinális vasutak építése mozdíttassék elő, a melyekből az erdőségeknek hasznuk van. Én ezt ugyan nem tartom correctnek, mert hisz a vasutak építése következtében az erdők ugyan nagyobb jövedelmet fognak hozni s így az volna a helyes, hogy ebből pótolják a mivel a viczinális vasutakhoz hozzájárulni tartoznak. De méltányos akarok lenni s azt mondom, ne vegyük oly szorosán elkülönítve a két pénztárt. A mit az előadó ur méltóztatott indítványozni, azt én a 2. §-hoz szeretném tenni. Ez a szakasz azután így szólana: „Az ekként begyűlt pénzek rendeltetésükre való felhasználásáig a budapesti központi állampénztárnál gyümölcsözőleg kezelendők s az ennek állapotáról szóló kimutatás a képviselőháznak évenként beterjesztendő.“

Hegedüs Sándor előadó: Nincs kifogásom, hogy toldalékom a 2. §-nál bocsáttassék szavazás alá, de azt a szöveget óhajtanám, a melyet én terjesztettem elő.

Gaál Jenő (világosi): Az általam benyújtott módosítvány második részétől elállok, mert az azonos az előadó ur által benyújtott módosítvánnyal; az első részéhez azonban ragaszkodom, és a közgazdasági bizottság szövegezését kívánom megtartatni.

Elnök: Szólásra senki sem lévén feljegyezve, a vitát bezárom.

Következett a szavazás, melynek eredménye az lett, hogy a javaslat a pénzügyi bizottság szövegezése szerint fogadtatott el.

Lapszemle.

(—á—é—) **Csonkitott tölgycesmeték ültetéséről** értekezik Osterheld langenbergi főerdész, az „Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung“ folyó évi május havi füzetében. Értekezésében reflektál a nevezett folyóirat mult évi folyamának egyik füzetében a Schnittpahn főerdész által hasonló tárgyban elmondottakra, melyek őt jelenleg e már megbeszélt tárgy újból való tárgyalására indítják.

Schnittpahn főerdész — írja a szerző — azon tapasztalatot tette, hogy csonkítatlanul elültetett tölgycesmeték gyakran 3 évig is — látszólag — jól tenyésznek, habár hajtásokat nem igen eresztenek, s úgy látszik, hogy az ültetés sikerült; azután, felülről lefelé, kezdenek